

prejel ugodno resolucijo, ki se glasi: „C. kr. vlada se naprosi, da naj se po srednjih šolah, ki se vzdržujejo iz državnih pripomočkov po deželah, kjer Slovenci stanujejo, vpelje za učence s slovenskim maternim jezikom za učni jezik slovenščina, kolikor je to mogoče po učnih sredstvih, ki so za to na razpolaganje.“ A slavna vlada je na treh gimnazijah na Kranjskem vpeljala paralelke s slovenskim učnim jezikom, izvzemši za nemško in zemljepisje (v Ljubljani je tudi zemljepisje slovensko) in sicer za poskušnjo. Zakaj pa ne tudi po drugih gimnazijah med Slovenci? Zakaj za poskušnjo? Ali so Slovenci kot avstrijski podložniki v tem cesarstvu odločeni le za to, da ž njimi delajo poskušnje, kakor s trupli rokodelskih potovalcev in drugih pozabljenih ljudi v kakošnjem anatomičnem zavodu. (Dalje prih.)

Gospodarske stvari.

Zajčji zob na sadunosnih drevesih.

Gotovo bode tudi letos, kakor se zdi škoda, ki jo nareja zajčji zob na sadunosnih drevesih, zopet prav znatna. Koža na drevesnem deblu se prišteva pglavitnim organom celega rastlinskega trupla, brez katerega se sploh rastlinsko življenje še misliti ne da. Vsaka rana na drevesni koži, naj nastane na katerikoli način, je tudi za življenje cele rastline pogubna ali vsaj več ali manj njegovi rasti, njegovemu razvitku kvarna. V dokaz rečene trditve je trak kože, katera se za stoječo roko visoko okoli in okoli debla kakemu drevesu odlušči, ki gotovo pouzroči, da se tako olupljeno drevesce na vsak način posuši. V drevesni koži so namreč potje, po katerih rastlinska hrana iz zemlje v korenine in iz teh po deblu s pomočjo kože v vse njegove dele leze in tako drevo redi. Kožo toraj na drevesih varovati je po tem pglavitni ukaz vsem umnim sadjejem.

Iz tega, kar smo povedali, je tedaj lahko razumevno, zakaj da je zajčji zob mladim sadunosnim drevesom toliko škodljiv in poguben, ko bi tudi skušnje ne kazale, da se od zajca naglodan ali oglodan steblič le prerad usuši. Če tedaj oglodana drevesca niso že predebela in so nad požlahtnjenim mestom kože olupljena, jih kaže koj pod rano gladko nekoliko poševno odrezati, da tako novih žlahtnih mladik poženejo in se potem iz teh zopet žlahtno deblo priredi. Vsekako mudno je to in najmanj tri leta nazaj potisnjen in zakasnjen trud in prejšnje delo. Prerezati se pa mora drevesce za 2 centimetra pod zajčjim ogrizom. Divji postranski letorasli se o pravem času odpravijo. Ako pa samo divji letorasli poganjajo, se ti požlahtnijo in iz njih novo žlahtno drevo vzredi. Če pa

zaje debela drevesnega ni okoli in okoli oglodal tako, da se koreninski vrat z višjim delom debla tudi še po koži veže, treba je tako deblo zamazati z navadno drevesno mažo, katera se napravlja, kakor je znano, iz 1 dela ila, 1 dela kravjevka in nekoliko gašenega apna. S to mažo se rane na debelo zamažejo in da se pozneje ne posuše, s starimi cunjami trdno povijejo, da je močen dež in sploh mokrota ne odpere. Hitra obeza varuje rane posušenja in pospešuje sploh, da se te v kratkem zacelijo.

Sejmovi. Dne 12. aprila v Arnočah pri Šoštanjju, v Ločah, pri sv. Križu na Murskem polju, v Rušah pa v Marenbergu. Dne 14. apr. v Zdolah. Dne 15. aprila v Gradcu pa pri M. Snežni. Dne 16. aprila v Arnožu, Braslovčah, Ormožu, v Spielfeldu pa v Sl. Bistrici. Dne 17. aprila v Sentilju v sl. gor. in v Kapelah.

Dopisi.

Iz Ptujске okolice. (Nemški bauernverein.) Znani otec ptujskih židovov razposilja nekaj časa sem slovenskim občinskim predstojnikom in drugim veljavnim kmetom našega okraja na grd rujav papir tiskana povabila, češ, naj se oglašajo kot udje za nemški bauernverein. Prvo, kar nas je iznenadilo, je to, da gospodje „bauernvereinovci“ pišejo in tiskajo slovenski, dasi sicer vedno trdijo, da to ne gre. Ljubi „bauernvereinovci!“ Na Vaše povabilo imamo Vam to-le odgovoriti.

Kedar bo pri nas slovenskih kmetih nastala potreba za kakoršnokoli društvo, bomo si ga znali sami osnovati. Vi veste, kje Vas čevelj žuli, mi pa vemo, kje nas tišči. To, kar ugaja vam, ne ugaja nam. Nemške časnike ali novine, kakor „Bauernfreund“ in „Bauernzeitung“, podržite vi za-se! Mi slovenski kmetje imamo svoje slovenske, katere razumimo in kateri nam prinašajo dušne hrane, kakor je mi potrebujemo. Mi ne vemo sploh, zakaj bi se mi z vami združevali. Sicer pravite, da bi bil glas močnejši, ako bi vsi skupaj „upili“. Dandanes ne pomaga upitje in tuljenje nič; pomaga le možka beseda, govorjena ob pravem času in na pravem mestu. Tudi bi bilo preveč grdo slišati, ko bi vi nemški, mi pa slovenski upili. — Pravite, da bi se nam z vašo pomočjo dača ali štibra znižala. Tega mi ne verujemo, ker le predobro vemo, da so nam vaši nemški gospodje naložili visoke dače s tem, da se naša posestva pred nekaterimi leti previsoko vcenili. Ti možje bili so gosp. Sima, bivši posestnik v Ptujju, g. Filafferro, bivši posestnik v Ptujju, g. Vouk, bivši glavni davkar v Ptujju, g. Zirn-gast, bivši posestnik v Ptujju, g. Kosoll, bivši župan Ormožki itd. Kranjskim kmetom vce-njevali so domači posestniki posestva in njim

se je štibra vsled te ceditve znižala. Mi moramo čakati, da se venitev ponovi in takrat upamo, da bodo opravljali posel posestniki iz naše sredine. Gospodje „baueravereinovci!“ Najbolje vam kaže, da ostanete vi tam, kjer ste dozdaj bili. Mi smo živeli dozdaj brez vas in vaše pomoči; če Bog da, bode to tudi v prihodnje mogoče. Denar, kar ga imamo, potrebujemo krvavo za se. Ako bi ga vam pošiljali, lahko bi prišlo komu na misel, da ga imamo preveč — in to bi nam le škodovalo. Za slovo pa prosimo: Če nam boste spet enkrat poslali kako povabilo, izberite tak papir, da bo vsaj za kako rabo in se bo videlo, da ste „manirlih ljudje.“ Poglejte pa si tudi tiste možake, po katerih nam boste kaj poslali. Mi ne maramo ne starih, ne mladih židovov. Srečno!

Grilov.

Iz Konjiškega okraja. (Hudobija. — Ceste.) Na Čadranskem pokopališču so v treh tednih četiri mrliče izkopati morali, ter so jih raztelesili. Prvi je bil hlapec na fužinah, ki je umrl za pljučno vnetico in za spridenjem na drobovini po vinskem cvetu, tedaj ga je naravna smrt zadela. Oplotniški ranocelnik in njegova družina se pa strašno jezi, da on na fužinah ne zdravi in že zato ji nekateri natolečujejo, da je ona okoli raznesla češ, da ga je konjiški, na fužinah vedno zdraveči g. dr. P. zastupil ter mu preveč pomirujočih in zaspavalnih zdravil dal. Preiskava pa je seveda nasprotno razodela. Prebrisani župan Oplotniški in neko drugo povsodi proti Slovincem šuntajoče seme sta si pri tem tudi nekoliko nos posmodila. Malo vredno človeče, rojeno v Vitanjih, je na glažuti pridnega kurjača in mater njegovo otroval z mišnico, pomešano v koruzno moko, bojda zato, da bi on njegovo službo dobil. Četrty mrlič pa je bil 67 let stari kovač na fužinah, ki je hotel škripajoči, meh goneči stroj namazati, pri tem pa je med kolesi padel, ki ste mu prsni koš in trebuh stisnili, da je na mah Bogu milostljivemu dušo svojo izročil. Čudno, da je ponesrečil, kajti pri imenovanem delu in stroju ni nobene nevarnosti, kar je vsakemu človeku, ki ima zdrave, in ne hudobnih možganov, jasno. Ali škodoželjni ljudje, ki se v lice prijatelji kažejo, so tudi to nesrečo brez potrebe razupili, da jo je žandarmerija ovaditi morala gosposki. Da pa takošnje bedasto govorjenje pogostoma čisto nepotrebne drage komisije in preiskavanja povzročuje, to se ne pomisli, le revni, z davki preobloženi kmet to živo čuti, če gre plačat težko prisluženi denar. — Mnogo koristneje in neobhodno potrebno pa bi bilo, da bi se na nekaj gledalo, kar je zares ovadbe in kazni vredno. Je ni ceste daleč okrog, ki bi bila slabša in huje razorana od one iz Tepanj v slavno nemčursko Oplotnico. Dušo bi izdihnil, kdor se po njej voziti mora in na mesto pol

ure se potrebuje 1 $\frac{1}{2}$ — 2 uri! In to izvira iz tega, da nekateri lesotržci desk na vozove nalagajo, ki dovoljeno težo 2 — 4krat presežejo, da so kjubu temu kolesa ozkotirna ne pa široka in se zaradi tega potem strašno globoko v mokro zemljo pogrezujejo. Nepopisljivo grdo je gledati, kaj revna živina trpi. Človeku se solze vsilijo, če vidi, s kakošnjo neusmiljenostjo jo pogostoma hlapci naganjajo in tepejo. A to že traja leta in leta in vendar se nikdor ne briga za nepostavno to preoblaganje in obteženje, za vnebovpijoče, neusmiljeno trpinčenje živali. Ljudje po pravici godrajajo ter rečejo, da postave za nekatere nič ne veljajo. Lesotrgovca konjiška W. se posebno odlikujeta. Slavno okrajno glavvarstvo Celjsko pa prosimo, naj nam v tej zadevi pomaga in žandarmom zaukaže, naj na te ogromne nedostatke pazijo. Žandarmom pod nosom in pod njih oknom se dan na dan preobloženi vozovi z nedovoljenimi ozkimi kolesi pomičejo, ter se konji in volovi trpinčijo, ali nič se ne izgodi zoper to. Cestama iz Tepanj in Konjic v Poličane se ne godi bolje, dá vedno lepo, gladko, glavno cesto blizo Goliške grajščine so tudi že izdelali in razvneli, da se ne more voziti po njej. Slavno glavvarstvo Celjsko bi na železnični postaji Poličanski najboljše podatke dobilo in bi se na prav lehk način prepričalo, da se naši lesotrgovci za postave toliko brigajo, kakor za piškav oreh ali lanski sueg.

S.

Iz Središča. (Odgovor na dopise I—III, kateri so priobčeni v „Slovenskem Gospodarju“ št. 8., 9., 10 o naših občinskih zadevah — kakošne da so in kakošne bi morale biti.) Kdor naš trg pozna bo rekel: „Omenjeni dopisnik zna dobro otrobe vezati.“ Pa tudi ni čuda, saj pisatelj priobčenih spisov je še „novorojeni“ Središčan, kateri še naših razmer ne pozna, ker je pred kratkim v Središče blago—r, pa tudi gorjé prinesel. — O njegovih prejšnjih činih pa le toliko vemo, da je tam doma, kjer ni več pšenica zanj cvetela, znal baje dobro „peči podirati.“ S tem pa, da potipamo njegove „falenge“, kakor sam piše, nočemo mu škodovati, temveč želimo njegovim dopisom povoljnega uspeha, — namreč da zavoljo tega vesi naše domače razmere na veliki zvon, da bi v prihodnje „zvonec nosil“. Smešna pa je njega trditvev, da je obč. odbor kriv, da si upa potovalec trg Središče „veliko vas“ imenovati, in čudne so tudi njegove daljše trditve. Greh naših poglavarjev je, da stoji cerkev, farovž in šola v sosednji občini. Središčani! na delo in zidajte s svojimi novci (druge občine ne morejo, ker nimajo gotovčine) cerkev, farovž in šolo v Središču — pa tudi stanovanje za učitelje — za finančno stražo in prostore za društvo „Edinost“, kajti so ti premajhni (društvo ima

sobo brezplačno) — da se polepša trg — da se pa tudi izpraznijo vaši žepi (tako svetuje nam dopisnik.) Stanovanja učiteljev, finančne straže in prostori za društvo bodo po njegovih mislih več koristili občini, kakor vaše obresti, katere občini plačujete. Vsi z občinskim denarjem nazaj, da se vse to sozida! Terjajte tudi da J. K., kateri je baje o času, ko se je železnica delala med našimi poglavarji bil (drugi so že pomrli), prestavi sedanjo postajo bliže trga, zakaj on je tudi to zakrivil, da stoji tako daleč od trga. Ali Središčani pozor! Če bote v vsem ubogali tega dopisnika, le gledé hranilnice ne storite tega, in to iz dveh uzrokov. Prvič radi tega ne, kajti ako bomo vse, kar nam dopisnik svetuje zidali, nimamo denarja, da bi ga v hranilnico dali, in drugič zavoljo tega ne, ker bi v upravni odbor naše hranilnice utegnili omenjeni dopisnik doiti, in to bila bi močna voda za njegov mlin. Mlel bi dobro, samo težko, da za nas. Pa še to dobroto bo ta gospod imel, ne bode mu treba peněz okoli (celo po noči) prositi, v hranilnici jih bo dobil, in kdo ve, ali bodo v takošni varščini — in bode li on svoje obresti potem tako redno plačeval? Dopisniku tudi ni po volji, da so Središčani s svojimi vlogami Ormožki posojilnici na noge pomagili (to je narodni zavod.) Čuden človek! Gospod dopisnik, toliko za odgovor Vašim trem dopisom. V četrtem (ker ste davno vže povedali sami, da bodo štirje) bodete brž ko ne dokazovali, da je slabo gospodarstvo starih in sedanjih poglavarjev zakrivilo, da še trg Središče občinskih nalog nima; tožili, da Vam sedanji poglavarji ne odstopajo prvih mest za vknjiženje Vaših tirjatev. V obče Vam želimo pri olepšanju trga večjo srečo, kakor jo je imel sedanji odbor. Morebiti se od Vas kraj občinskih poti vsajene lipe, hojke in vrbe ne bodo rezale in podirale, kakor se je to do sedaj godilo. Središčani.

Z južnega Pohorja (Ven iz blata')
 Že gre — pa samo, da je treba tiščati le tiščati. Mlad kmet s Keblja šel je bil te dni v Konjiško davkarijo, desetka plačevat ter je zahteval slovenskega potrdila. Ko pa se mu nemško, nerazumljivo poda, ponovi svojo željo. In ko se mu ugovarja, da že tako tudi velja, saj pozna „cifre“, ki so si povsodi enake, pa zavrne: „Dokler Vi gospodje meni ne daste pravice, ki mi gre, pa jaz tudi nič ne plačam, naj pa tedaj tudi velja, — srečno!“ V tem pa, ko prime za kljupo in gospodje — sicer jako prijazni, sami Slovani — vidijo, da če resnica biti, kmeta nazaj pokličejo: „No, pojdite nazaj, mož, bote že dobili, česar želite“, prekrižajo mu nemško pobotnico z opombo: glej uno stran, ter mu lepo po slovensko potrdijo. — Že gre tedaj — pa samo tiščati, tiščati je treba. Naši poslanci v Beču naprej, vse ljudstvo, pa zvesto za njimi

po vseh kancelijah in povsodi, kjer treba, to izdade. Mi imamo pravico slovenska pisma tirjati in dobiti, gosposke pa imajo dolžnost, nam jih dajati. Cele snopiče postav in ukazov imajo v svojih omarah, ki jim ukazujejo, nam slovenski pisati. Če so tu in tam gospodje zato nejevoljni, nič ne dé. Nam dajte naša pisma slovenska, svojo nejevoljo pa obdržite sami za se! Ljudstvo je na te tuje, krivične jarme še veliko huje nejevoljno in jih sito! — Kako dolgo bode še pa Vas treba tiščati, Vi g. notar v Konjicah? Vaše „štriltjevosti“ v tej zadevi je pa slov. Konjiški okraj in ljudstvo posebno čem dalje, bolj sito, tem huje, ker ljudje vedó, da ste Vi, kakor tudi Vaš stari pisar, za potrebo dovolj slov. pisave zmožni. Vrh tega pa ste tako izvrstnega slov. koncipijenta, ki ste ga še pred lauskim imeli, v kratkem spet iz svojega urada in iz Konjic bili izgrizli. Tedaj — doklej bote uganjali še te burke?

Izza Boča. (Liberalci — tihotapci.)
 Čudno sitni so nemško liberalci. Kakor židov, ki si ga komaj pri prvih oratih izbacnil, pa ti že pri drugih vratih spet svoj nos v izbo moli: „Niks ce handeln“? — tako so tudi nemško-liberalci. Še jih nismo pri prvih vratih z njihovo „slabo robo“, šulvereinom, izgнали, že nam pri drugem kraju drugo slabo robo, nemško-liberalno bauernvereinsko maslo ponujajo. Nek Appoth in Krummholz pošiljata na slovenske občinske predstojnike bauernvereinska vabila. Mi, ki za Bočem stanujemo, mislili smo si, da nas bode Boč pred tem novim navalom „nemško-liberalstva“ varoval; toda naš stari očak je bil premalo pazljiv. Lisjak se je skoz znamenito „Peklo“ in Poličansko sotesko tudi k nam primuzal. Nekateri občinski predstojniki so takoj spoznali krivega preroka in so ga hitro odgnali nazaj, od koder je prišel. Tako naj bi storili tudi drugi možaki. Naj spoznajo ti nemško-liberalci, da si Slovence z njihovim papirjem niti svoje peči kuriti neče. Niti gosp. Appoth, niti gosp. Krummholz ni tisti Jozue novega testamenta, ki bi naše slovensko ljudstvo pripeljal v obljubljeni deželo, kjer bi se cedilo mleka in strdi; ona bi Slovence le v ono deželo pripeljala, kjer se cedi „nemško-liberalno maslo“ in take dežele mi ne maramo.

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Cesarjevič Rudolf še biva na otoku Lacroma in pravijo, da ostane tam s preyzv. soprogo vred tje do velike noči. — Razprave gledé proračunov poedinih ministerstev se vleko po času naprej. Levičarji napadajo hudo in surovo gospode ministre, desnica pa sedaj ali moléi ali pošlje po enega govornika iz svoje srede, prepuščevaje ministrom, da